

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Գ. Ռ. ՇՄԻԴՏ

ԻՆՉ ՊԵՏՔ Ե ԻՄԱՆԱ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԹԱՐԳՄ. ՌՈՒՍԵՐԵՆԻՑ

Յերկրորդ հրատարակություն

ՀՐԱՏՍՐԱԿ. Հ.Ս.Խ.Հ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն 1927

Գ. Ռ. ՇՄԻԳԻՏ

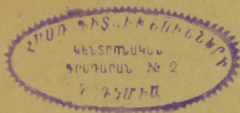
338.1Կ (09)

Շ

ԻՆՉ ՊԵՏՔ Ե ԻՄԱՆԱ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՅԱՐԳՄ. ՌՈՒՍԵՐԵՆԻՑ

Յերկրորդ հրատարակություն

ՀՐԱՏԱՐԱԿ. Հ.Ս.Խ.Հ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն — 1927

Գրառեպլար 108բ.

Տիրաժ 3000.

Տպարան «Հերմես» Հրատարակչության, Մարքսի փող. № 29.

ԻՆՉ ՊԵՏԲ Ե ԻՄԱՆԱ ԳՅՈՒՂԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ամեն մի գյուղացու տնտեսութեան համար փող ե հարկավոր, բայց ամեն գյուղացի փող չի ունենում, իսկ առանձին գյուղացիների համար փող ճարելը բավական դժվար ե, վորովհետեւ շատ քչերն են վստահում փող տալ, և յեթե նույնիսկ վստահեն, այդ վստահութիւնն ել եժան չի նըստի վերցնողի վրա:

Ուրիշ բան ե, յեթե մի քանի գյուղացի հավաքվեն միասին, համաձայնվեն պատասխանատւութիւն հանձն առնել միմիանց համար և վարկային ընկերութիւն կազմեն: Այդպիսի ընկերութեանը կը վստահեն փող տալ, իսկ ընկերութիւնն ել իր կողմից փոխատւութիւն (փոխարինաբար տրվող վորակ գումար) կըտա առանձին գյուղացիների, վոր անդամակցում են ընկերութեանը:

Փող կըտան միայն այնպիսի վարկային

ընկերության, վորը գործում ե առանձին կանոնադրությամբ (կանոններով) և յեթե բոլոր մասնակցողները խոստանան կատարել այն ամենը, ինչ վոր պահանջում ե այդ կանոնադրությունը: Իսկ դրա համար հարկավոր ե, վոր ամեն մի մասնակցող, այսինքն ընկերության ամեն մի անդամ իմանա, թե ինչ ե պահանջում նրանից կանոնադրությունը, և թե վորքան ձեռնառու յե նրա համար ընկերության մեջ մտնելը: Ինչպեհ, ամեն մի գրագետ մարդ կարող ե կարգաւ կանոնադրությունը, վորտեղ շատ մանրամասնություններ կան, վոր ավելի շատ ընկերության վարչությանն են հարկավոր, քան անդամներին, և դրա համար ել այդ գրքույկում մենք մեր խոսքերով կը պատմենք այն, ինչ անպատճառ պետք ե իմանա վարկային ընկերության յուրաքանչյուր անդամ:

Ամեն մի վարկային ընկերություն ունի իր առանձին անունը, վորը նշանակվում ե կանոնադրության մեջ, վորտեղ նմանապես գրվում ե, թե վոր գյուղում պետք ե տեղավորվի ընկերության գրասենյակը և վոր շրջանի գյուղացիները կամ նրանց միությունները կարող են մտնել ընկերության մեջ իբրև անդամ: Չե՞ վոր ընկերությունը կազմակերպվում ե տեղական գյուղացիների և վոչ ոտաք մարդկանց համար,

վորովհետև տեղացիները միմիանց լավ են
ճանաչում, ուստի և չեն վախենա միմիանց
համար պատասխանատվություն հանձն առնել:

Իհնչու համար ե կազմակերպվում ընկերու-
թյունը: Նրա համար, վորպեսզի վորոշ ժամանա-
կով փոխատվություն տա իր անդամներին: Բայց
փողը տրվում է միայն սնեստության կարիքների
համար, այնպես, վոր վերցնողին այդ փողն ո-
գուտ տա, յեվ մեկ էլ վոր վերցնողը կարողանա
ժամանակին վերադարձնել իր պարտքն ընկե-
րությանը:

Ընկերությունը կազմակերպվում է նմանա-
պես այն նպատակով, վորպեսզի ամեն գյուղա-
ցի, վորն ունի ժամանակավորապես ազատ փող
կամ խնայած (յեսու դրած) գումարներ, պահ տա
ընկերությանն իբրեւ ավանդ, վորպեսզի փողն
իզուր տանը չըմնա, այլ յեկամուտ տա սիրոջը
յեվ միաժամանակ ծառայի ուրիշների ոգտին:

Վերջապես, ընկերությունը կազմակերպվում
է այն նպատակով, վորպեսզի ոգտի իր անդամ-
ներին նրանց անտեսության համար անհրաժեշտ
սերմացու, անասուններ, գութան և այլ մեքենա-
ներ գնելու և բերքի ավելցուկը ծախելու համար:

Չե՞ վոր խմբով թե առնելը և թե ծախելը
անհամեմատ ավելի ձեռնտու գներով է կատար-
վում, քան առանձին-առանձին:

Վորպեսզի ընկերությունը կարողանա այդ բանն անել, կանոնադրությունը թույլ ե տալիս փող հավաքել անդամներից, փոխարինաբար փող վերցնել քաղաքի բանկերից և այլ հաստատություններից և մասնավոր անձերից, ավանդներ ընդունել, փոխառություն տալ անդամներին, պահեստներ շինել ապրանքները պահելու համար:

Ընկերությունը մեծ իրավունքներ ունի: Այսպես, նա կարող ե պայմանագրեր կնքել, պարտավորություններ հանձն առնել, դատարանի միջոցով իր պարտապանների և այլ անձնավորությունների վերաբերմամբ փողի և կաթիլ հետ կապ ունեցող պահանջներ անել, և ընդհակառակը, պատասխանատու լինել առաջադրված պահանջների համար:

Բայց ընկերությունը կարող ե անել միայն այն, ինչ վոր թույլատրվում ե կանոնադրությամբ և վոչ այն, ինչ վոր ցանկանա: Որինակ, ընկերությունը չի կարող ամեն տեսակ ապրանքի առևտուր անել կամ փոխարինաբար փող տալ կողմնակի մարդկանց, վոչ անդամներին: Պետք ե յավ իմանալ, վոր ընկերությունը բոլոր պարսֆերի յեվ իր կրած բոլոր վնասների համար պատասխանատու յե իր ամբողջ կայքով յեվ բոլոր միջոցներով, յեվ բացի դրանից, ընկերության ամեն մի անդամ պատասխանատու յե իր ընկերության պարսֆերի համար:

ՈՎՔԵՐ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԱՆԴԱՄԱԿՑԵԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆԸ
ՅԵՎ ԻՆԶՊԻՍԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ ՅԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱ-
ՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

Ընկերությանը կարող են անդամակցել բո-
լորը, ովքեր 18 տարեկանից փոքր չեն և կանո-
նադրությամբ նախատեսանված շրջանում պարա-
պում են գյուղատնտեսությամբ կամ վորևե տը-
նայնագործական արհեստով: Ընկերությանը կա-
րող են անդամակցել նաև այն կոոպերատիվներ-
ըր, ընկերությունները և այլ միությունները,
վորոնց գրասենյակները գտնվում են ընկերու-
թյան շրջանում:

Ամեն մի այդպիսի միություն համարվում
է մեկ անձ:

Ով անդամակցում է մի վարկային ընկերու-
թյան, նա չի կարող մտնել մի ուրիշ ընկերության
մեջ: Նոր անդամներն ընդունվում են ընդհանուր
ժողովում, բայց ընդհանուր ժողովը կարող է
այդ գործը հանձնել վարչությանը, կամ վար-
չությանը և խորհրդին միասին: Նրանք, ում
վարչությունը մերժել է ընդունել ընկերության
մեջ, կարող են հարցը տեղափոխել ընկերության
ընդհանուր ժողովը: Իսկ ընդհանուր ժողովի վո-
րոշման դեմ չի կարելի բողոքել, վորովհետև վոչ
վոք չի կարող ստիպել ընկերության անդամնե-

ըին իրենց շարքերն ընդունել այնպիսի մարդու,
վորին նրանք չեն ցանկանում ընդունել:

Նմանապես վոչ վոքի չի կարելի անդամա-
գրել ընկերությանը, առանց նրա հոժար կամ-
քի: Ընկերության մեջ մտնել ցանկացողը գրա-
վոր դիմում ե տալիս ընկերության վարչու-
թյանն այդ մասին, վորտեղ հայտնում ե, թե
ցանկանում ե ընդունվել ընկերության մեջ և
վարկ ստանալ և խոստանում ե կատարել ընկե-
րության կանոնադրության մեջ յեղած վորո-
շումները և պատասխանատվություն ե հանձն առ-
նում ընկերության գործերի համար:

Ընկերության մեջ ընդունված անդամը
պարտավոր ե մուտքի վճար տալ ընկերությանը
և բացի դրանից, ամենաքիչը մի փայ վերցնել:
Մուտքի վճարը նա հետ չի ստանա, իսկ փա-
յավճարը, ընկերությունից հեռանալու դեպքում,
վորոշ ժամանակից հետո կրվերադարձվի նրան:

Ընկերության ամեն մի անդամ, ինչպես
վոր իր հոժար կամքով մտնում ե ընկերության
մեջ, նույնպես կարող ե իր ցանկությամբ հե-
ռանալ ընկերությունից, դիմում տալով այդ մա-
սին: Բայց նա միանգամից դուրս յեկած չի հա-
մարվում, այլ նա այդպիսին համարվում ե մի-
այն գործառնական տարվա վերջին, յեթե դիմու-
մը տվել ե վոչ պակաս, քան յերեք ամիս առաջ:

Ընդհանուր ժողովը նմանապես կարող ե
հեռացնել անճշտապահ անդամին, յեթե նա ա
ռանց հարգելի պատճառների պարտքերը չի վե
րադարձնում կամ վորևե մնաս ե պատճառում
ընկերությանը։ Այդ կարգով հեռացված անդա
մին նորից կարող ե ընդունել ընկերության մեջ
միայն ընդհանուր ժողովը, և վոչ վարչությունը։

Ընկերության յուրաքանչյուր անդամ պա
տասխանատու յե վոչ միայն իր սեփական
պարտքերի համար, այլև մյուս անդամների հետ
միասին պատասխանատու յե ընկերության պարտ
քերի համար, յեթե ընկերությունն ինքը չի
կարողանում վճարել։

Իսկ վորքան մեծ ե ամեն մի անդամի այդ
լրացուցիչ պատասխանատվությունը ընկերու
թյան պարտքերի հանդեպ։ Այդ մասին պետք ե
տեղեկություն վերցնել կանոնադրությունից,
վորովհետև զանազան ընկերություններում զա
նազան տեսակի պատասխանատվություն ե լի
նում։ Մի քանի ընկերություններում անդամնե
րը պատասխանատու յեն իրենց ամբողջ կայ
քով, մինչև վոր ընկերությունը կրվճարի իր
պարտքը լիովին, իսկ ուրիշ ընկերություննե
րում, վորոնք մեծամասնություն են կազմում,
ամեն անդամ նախորոք գիտե, թե այն դեպ
քում, յեթե ընկերությունը չը կարողանա իր

պարտքերը վճարել, ինչքան կը պահանջվի իրենից ամենաշատը: Դա կախված է այն վստահությունից, վոր ցույց է տվել նրան ընկերությունը: Որինակ, յեթե ընկերությունը, անդամի դիմումի համաձայն, վստահել է նրան տալ 50 ո. պարտք, բայց անդամն այդ վարկից չի ոգտվել, միևնույն է, նա պատասխանատու յե ընկերության պարտքերի համար յերկու անգամ ավելի գումարով, քան իր վարկն է, այսինքն պատասխանատու յե 100 ո. գումարով, յեթե այդպես է նախատեսնված ընկերության կանոնադրության մեջ: Իսկ յեթե կանոնադրության մեջ ասված է, վոր նա պատասխանատու յե յերեք կամ հինգ անգամ ավելի գումարով, նշանակում է նրանից կը պահանջեն 150 ո. կամ 250 ո.:

Ընկերությունից դուրս գալուց հետո անդամը պատասխանատու յե մնում ընկերության հին պարտքերի համար մեկ տարվա ընթացքում, և ավելի յերկար ժամանակ, յեթե ընկերությունը փակվի ավելի շուտ, քան մեկ տարին անցնելուց հետո:

Հենց նրա համար էլ ընկերությանը մեծ գումարներ են վստահում, վոր բոլոր անդամները պատասխանատու յեն այդ գումարների համար: Նշանակում է, ով ցանկանում է, վոր ըն-

կերությունը փոխարինաբար փող տա նրան, նա պետք է համաձայնի պատասխանատվություն հանձն առնել ուրիշներին համար, վորոնք նույնպես պատասխանատվություն են հանձն առնում նրա համար:

Շատերը հարց կրտան՝ «թե արդյոք վտանգավոր չե՞ ուրիշներին համար պատասխանատվություն հանձն առնելը»: Այո, վտանգավոր է, յեթե անդամները վերաբերվեն իրենց ընկերությանն այնպես, ինչպես մի ոտար գործի, ինչպես մի բանկի, վորից փող է ստացել և հետո էլ մոռացել նրա մասին մինչև վճարելու ժամանակը հասնելը: Բայց պատասխանատվությունը բոլորովին վտանգավոր բան չէ, յեթե անդամները մասնակցեն ընդհանուր ժողովներին, յեթե նրանք ընկերության վարչության և խորհրդի կազմի մեջ ընտրեն վոչ թե պատահական մարդկանց, այլ նշապան, բարեխիղճ, բյուրի վստահությունը վայելող, բյուրին ծանոթ մարդկանց, և, վերջապես, յեթե իրենք անդամները ժամանակին վճարեն ընկերությանն իրենց պարտքը և ուրիշներին էլ ստիպեն ճշտապահ լինել:

Վորպեսզի ընկերությունը կարողանա աշխատել, ամենից առաջ նրան փող ե հարկավոր, այնպիսի գումարներ, վոր պետք ե յերկար ժամանակ մնան ընկերության մոտ: Յեթե այդպիսի գումարներ չունենա ընկերությունը, կարող ե պատահել, վոր կարճ ժամանակով ստացված փողը տրվի իբրև փոխառություն, իսկ աշխատանքը շարունակելու համար ալլևս փող չը լինի, և ընկերությունը ստիպված կըլինի դադարեցնել իր գոյությունը:

Իսկ վճարողից ճարել այնպիսի գումարներ, վոր յերկար ժամանակ կամ մշտապես մնան ընկերության մոտ, վոր լինեն նրա հիմքը:

Ընկերության կանոնադրության մեջ այդպիսի մնայուն գումարները կոչվում են նիւմնական դրամագլուխ, վորն ըստ այդ կանոնադրության գոյանում ե հետեյալ աղբյուրներից՝

Նախ՝ անդամների մուծած փայավճարներից.

Յերկրորդ՝ ընկերությունը կարող ե յերկար ժամանակով փոխառություն կնքել.

Յերրորդ՝ անդամների ընդհանուր ժողովը կարող ե վորոշել, վոր յուրաքանչյուր անդամ վորոշ գումար փող տա ընկերությանը.

Չորրորդ՝ ընկերությունը պետք է տարե-
վերջի յեկամուտից վորոշ գումար թողնի ըն-
կերության շրջանառության համար.

Յեւ չհինգերորդ՝ ընկերությունը կարող է
նվերներ ընդունել:

Ընկերության ամեն մի անդամ պետք է
վերցնի ամենաքիչը մեկ փայ, վորի գումարը
ցույց է տրված կանոնադրության մեջ:

Բայց կարող են հարց տալ. «Լավ, դյուղա-
ցին անդամագրվում է ընկերությանը, փայա-
վճար է տալիս նրան, վորպեսզի այնտեղից փող
վերցնի իր կարիքների համար, բայց ի՞նչու
պետք է, մյուս կողմից, ինքը փող տա ընկե-
րությանը»:

Իսկ մենք դրան կըպատասխանենք, վոր
սխալ է, յերբ ընկերությանն անդամագրվում
են միայն նրանք, ովքեր փողի կարիք ունեն:

Չե՞ վոր ընկերությունը բոլորին ել պետք
կըգա: Վոմանց պետք կըգա ընկերությունը՝ նրա
բամբակը, գինին, ցորենը ծախելու համար, վո-
մանց՝ փող վերցնելու համար, վոմանց ել՝ գոր-
ծիքներ և այլ պիտույքներ ձեռք բերելու հա-
մար: Որինակ, յեթե 1200 ծուխ ունեցող շըր-
ջանից 1000 ծուխն է անդամագրվում ընկերու-
թյանը, և յեթե ամեն մի անդամը—10 ռ. փա-
յավճար լինելու դեպքում—գոնե 5 ռ. մուծի-

րնկերության դրամարկղը, նշանակում է, ընկե-
 րությունն այդպիսով կունենա 5000 ռ. հաստա-
 նուն կամ, ինչպես կանոնադրության մեջ է
 ասված, հիմնական դրամագլուխ: Այն ժամանակ
 պարզ կըլինի, վոր գյուղացիներն իրենք հույս
 են դնում իրենց գործի վրա: Իսկ յեթե այդպես
 լինի, այն ժամանակ ուրիշներն ել կըվստահեն
 ընկերությանը: Յեւ Պյուղբանկն այդպիսի ըն-
 կերությանը լավ աչքով կընայի, փող կըտա
 նրան յերկար ժամանակով, փող կըտա հենց նրա
 հիմնական դրամագլուխը լրացնելու կամ ուժե-
 ղացնելու համար, կըտա վոչ միայն 3000 ռ.,
 4000 ռ., այլ գուցե և տա միչև 10000 ռ., և
 բացի դրանից կարճ ժամանակով մի տասը—քսան
 հազար ռ. ել կըտա գործն սկսելու համար: Յեւ
 մեկ ել տեսա՞ր, վոր ընկերության մոտ հավաք-
 վեց 20—25 հազար ռուբլի գումար, այսինքն՝
 ամեն մի տնտեսության՝ 20—25 ռուբլի: Բայց
 բոլորին միաժամանակ փող հարկավոր չի լինում,
 ուստի և փող վերցնողներն ել կարող են ավե-
 լի շատ ստանալ: Այսպիսով, շնորհիվ 5 ռ. փա-
 յավճարի, վոր կազմում է վճարողի սեփակա-
 նությունը, և վորը նա կարող է հետ ստանալ
 ընկերությունից դուրս գալու դեպքում, անդամ-
 գյուղացին հնարավորություն է ձեռք բերում
 ընկերությունից վերցնել 40 կամ 60 ռ. և ավե-

լի գումարի փոխատվություն: Իսկ այդ գումարը, յեթե ծախսվի ոգտակար բանի վրա, շատ ու շատ յեկամուտ կրտսա անդամին, ավելի, քան նրա մուծած 5 ռուբլին է:

Բացի դրանից, չե՞ վոր բոլոր անդամները միասին և ամեն մեկն առանձին՝ ընկերության տերն են: Ուրեմն ել նա ինչպիսի տեր է, վոր վոչինչ չի դրել իր գործի մեջ, և միայն նայում ու սպասում է, վոր մի բան կարողանա ստանալ ընկերությունից:

Վորպեսզի գյուղացիները կարողանան հեշտությամբ վճարել իրենց փայագումարը, կանոնադրությունը թույլ է տալիս, վոր փայավճարը մաս-մաս մուծվի (վճարվի): Բայց իհարկե, ավելի լավ է, վոր կարող անդամները մի քիչ նեղություն տան իրենց և աշխատեն, վրբան կարելի չե շատ վճարել: Դա ձեռնտու կը լինի նաև իրենց համար, ինչպես քիչ առաջ բացատրեցինք:

Դժբաղդաբար, քիչ է պատահում, վոր ընկերությունը կարողանա այնքան փայավճար գանձել իր անդամներից, վոր սկսի իր աշխատանքը: Դրա համար ել ընկերությունն ստիպված է լինում փախատվություն վերցնել Գյուղբանկից, վորը նրան փող է տալիս հիմնական դրամագլուխն ուժեղացնելու համար և տալիս է յերկար ժա-

մանակով, 3 տարով, և շատ ցածր տոկոսներով։
Ընկերությունն իր պարտքը մաս-մաս ե վերա-
դարձնում Գյուղբանկին, իսկ մյուս կողմից ին-
քըն անդամներից փայավճարներ ե հավաքում։
Փող տալով ընկերությանը, Գյուղբանկը պահան-
ջում ե, վոր այդ գումարները ծախսվեն միայն
գյուղատնտեսության վերականգման յեվ զար-
գացման համար, բայց վոչ ընկերության կամ
անդամների զանազան կարիքների համար։

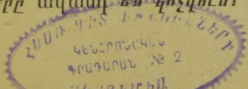
Վորովհետև, ինչպես ամեն գործում շահից
ու վաստակից բացի, փնաս ել ե պատահում,
ուստի և կանոնադրությունը պահանջում ե, վոր
տարվա զուտ յեկամուտից, ամենաքիչը, չորրորդ
մասը յետ դրվի, կամ ինչպես ասում են, թող-
նըվի իբրև պահեստի փող, վորպեսզի փնաս լի-
նելու դեպքում, այդ պահեստի գումարներով
ծածկվի փնասը և անդամներն ստիպված չը լի-
նեն իրենց գրպանից վճարելու։ Այդպիսի յետ
դրած պահեստի գումարները կանոնադրության
մեջ կոչվում են պահեստի դրամագլուխ։

Բացի դրանից, ընկերությունը կարող ե
փող վերցնել շահից, կամ անդամների վորևե
խմբից կամ հատուկ փոխառություն կնքել և
կատարել այնպիսի տնտեսական շրջանառու-
թյուններ, վորոնք առանց այդ բանի չեն կարող
կատարվել։ Որինակ, ջրաղաց շինելու և բանեց-

հելու համար ընդհանուր փողից վոչ մի կոպեկ
չի կարելի ծախսել, դրա համար հարկավոր ե ա-
ռանձին գումարներ ճարել, վոր կանոնադրության
մեջ կոչվում են հատուկ դրամագլուխ, վոր ա-
ռանձին նպատակների յե ծառայում:

ԻՆՉՈՎ ՊԵՏՔ Ե ՅԵՎ ԿԱՐՈՂ Ե ԶԲԱՂՎԵԼ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Ընկերությունն ավանդներ ե ընդունում
Դա նշանակում ե, վոր ամեն մեկը, ով խը-
նայած, յետ դրած փող կամ ժամանակավորա-
պես ազատ գումարներ ունի, նա փոխանակ
այդ փողն իգուր օանր պահելու, կարող ե օալ
ընկերությանը վորո՞ւ ժամանակով, կամ պայ-
ման դնել, վոր այդ փողը վերադարձվի իրեն
ամբողջովին կամ մաս-մաս այն ժամանակ,
յերբ պահանջի ինքը կամ այն անձնավորու-
թյունը, վորի անունով փողը հանձնված
ե ընկերությանը: Այդ պայմանների մասին կա-
րելի յե համաձայնության գալ ընկերության հետ,
վորը փող տվողին անվանական գրքույկ ե տա-
լիս: Ընկերության պահ տրված այդպիսի գու-
մարները ավանդ են կոչվում: Ավանդների հա-

մար ընկերությունը տկոս է վնասում ավանդ
սվողին, նայած թե ինչքան ժամանակ է փողը
մնալու ընկերություն մեջ: Իսկ ընկերությունն
այդ փողը շրջանառություն մեջ է դնում, այդ
գումարներից փոխատվություն է տալիս այն
անդամներին, վորոնք կարիք ունեն: Ընկերու-
թյունը կարողանում է տոկոսներ վճարել ավանդ
տվողներին շնորհիվ այն բանի, վոր ինքը նույն-
պես տոկոս է վերցնում փոխառուներից (այն
անդամներից, վորոնք փոխատվություն են ստա-
նում):

Բայց կարող են հարց տալ. «Իսկ ի՞նչպես է
ընկերությունը վերադարձնելու ավանդ տվողին
իր փողը, յեթե նա բաժանել է ավանդը»: Բանն
այն է, վոր բոլոր ավանդ տվողները միանգամից
չեն գա պահանջելու իրենց ավանդը, իսկ մի
քանիսին բավարարելու համար ընկերությունն իր
մոտ միշտ փող պահում է: Իսկ այն դեպքում,
յեթե փողի մեծ կարիք լինի, և ընկերությունը
չունենա հարկավոր փողը, նա կարող է պակա-
սը վերցնել Գյուղբանկից:

Ընկերության ամեն մի անդամ պետք է
աշխատի, վոր ինչպան կարելի յե ռաճ ավանդ
վճնի ընկերությունը, քեկուզ փոքր գումարներով:
Դա բոլորի համար էլ ձեռնտու յե: Դա ձեռնտու
յե ավանդ տվողի համար, վորովհետև նա յեկամուտ

Ալլատանա իր ավանդի դիմաց և փողն ել ապահով
տեղում կըլինի, իզուր չի ծախսվի: Դա ձեռնտու
յե ընկերության համար, վորովհետև՝ վորքաննա
շատ ավանդ ունենա, այնքան շատ վատահուլթյուն
կունենա Գյուղըրանկի մոտ՝ շատ փող ստանալու
համար: Յեվ, վերջապես, դա ձեռնտու յե առան-
ձին անդամների համար, վորոնք այդպիսով շատ
փոխատվություն կըստանան ընկերությունից:

Ասում են, վոր գյուղացիներին վրմանք չեն
վատահում ընկերությանը և դրա համար ել ա-
վանդ չեն տալիս նրան: Դա նշանակում է, վոր
գյուղացիներն իրենք իրենց չեն վատահում, վո-
րովհետև ընկերությունն իրենց ընկերությունն
է, և վոչ ուրիշինը: Հապա ինչպես է ընկերու-
թյունը վատահում առանձին գյուղացիներին և
փող է տալիս նրանց, իսկ առանձին գյուղացի-
ները չեն վատահում մի ամբողջ ընկերության:

Կան գյուղացիներ ել, վորոնք բոլորովին չեն
ցանկանում, վոր ուրիշներն իմանան, թե նրանք
այս կամ այն գումարով փող ունեն ընկերու-
թյան մոտ: Այդպիսիները չըպետք է վախենան,
վորովհետև որեմբ խոսիվ, շատ խոսիվ առ-
գելում է, վոր ընկերության վարչության ան-
դամները կամ ծառայողները վորեւ մեկին, բացի
դատական և քննիչ իշխանությունից, հայտնեն,
թե այսինչը կամ այնինչը ընկերությանը տված

փող ունի: Այդ որեւեմը խախտողները յենթարկ-
վում են քրեական պատժի:

2. Ընկերությունը կարող է փոխասվարչուն վերցնել ուրիշից

Ընկերությունը փոխառությունն է կնքում՝
գլխավորապէս Գյուղբանկում: Մենք արդէն ա-
սացինք, Վոր ընկերությունը Գյուղբանկից յեր-
կարատե փոխառությունն է ստանում իր աշ-
խատանքն սկսելու համար: Բացի դրանից, Գյուղ-
բանկը տալիս է վարկային ընկերություններին
նաեւ կարճատե (կարճ ժամանակով) փոխառութ-
յուններ, և այդպիսի գումարներ տալու ժա-
մանակ ել ցուցմունք է տալիս փող ստացող ըն-
կերությանը, թե ինչ նպատակի պետք է ծառա-
յեցնի ընկերությունն այդ փոխառությունը:

Գյուղբանկը փոխառությունն է տալիս ըն-
կերություններին այն դեպքում միայն, յերե-
րնկերությունը նշանակված ժամանակին է վե-
րադարձնում բանկից վերցրած գումարները, իսկ
ընկերությունը կարող է նշատյան լինել միայն
այն ժամանակ, յերեւանդամները ժամանակին
վերադարձնեն իրենց պարսքն ընկերությանը:
Նշանակում է, Վոր ընկերության անդամներից է
կախված այն, Վոր գյուղբանկն ընկերությանը փո-
խառություն տա:

Բանկը, սովորաբար, մինչև ընկերությանը
փող տալը, միշտ հետաքրքրվում է այն հարցով,
արդյոք գյուղացիները ավանդ տալիս են ընկե-
րությանը, թե՞ չէ, յեվ վորքան շատ լինեն ա-
վանդները, այնքան բանկը հեշտ ու սիրով փող
կրճա ընկերությանը, վորովհետև նա տեսնում է,
վոր ընկերությանը կարելի չէ վստահել։ Դրա
համար ել բոլոր անդամները պետք է աշխատեն,
վոր շատ ավանդ մանի ընկերությունը։

3. Ընկերությունը պետք է փոխառություն- ներ տա

Ընկերությունը փոխառություն է տալիս
միայն իր անդամներին, իսկ կողմնակի մարդկանց
նա չի կարող փող տալ։ Իր անդամներին ել ըն-
կերությունը կարող է փող տալ միայն գյուղա-
սնեստության կամ վորեվ գյուղական արհեստի
պետքերի համար։ Դա նրա համար է, վոր փոխա-
ռություն վերցրած անդամը կարողանա պարտ-
քը ժամանակին վերադարձնել, իսկ նա կարող է
պարտքը ժամանակին վերադարձնել ընկերությա-
նը միայն այն դեպքում, յեթե նա ստացած փո-
ղը գործադրել է ոգտակար բանի համար, վորը
նրան թե յեկամուտ կըտա և թե հնարավորու-
թյուն՝ պարտքը վճարելու։ Որինակ, յեթե գյու-
ղացին ընկերությունից ստացած փողով գութան

ե գնել, նշանակում ե, վոր նա գութանը կը բանեցնի և յեկամուտ կըստանա, յեթե նա այդ փողով կով ե գնել, մենք գիտենք, վոր կովն ել կաթ, յուղ, պանիր ե տալիս, վորը գյուղացին ծախելով, յեկամուտ ե ստանում: Իսկ, որինակ, հարսանիքի կամ հագուստի համար ընկերությունը փող չի տալիս, վորովհետև դրանից վոչ մի յեկամուտ չի ստացվում, այլ միայն անվերադարձ ծախք ե առաջ բերում տնտեսության մեջ: Ընկերության այն անդամը, վորն ուզում ե փոխատվություն ստանալ ընկերությունից, պետք ե դիմում տա ընկերությանը և հայտնի, թե ինչ կարիքի համար ե նա փող վերցնում ընկերությունից, և յեթե նա փող ստանա, պետք ե ստացածը ծախսի այն բանի վրա, ինչի համար վարկ ե խնդրել: Իսկ յեթե նա փոխատվությունը ծախսի ուրիշ պետքերի համար, մանավանդ վոչ տնտեսության վրա, այդ դեպքում ընկերությունը կարող ե փողը հետ պահանջել նրանից՝ վոքո՞ւված ժամանակից շուտ:

Փոխատվությունների համար ընկերությունը զանազան ժամկետներ ե նշանակում, նայած թե ինքն ինչ ժամկետներով ե վճարելու Գյուղբանկին իր պարտքերը և յերբ ե վերադարձնելու ավանդները տերերին:

Ընկերությունից փող վերցնող անդամի ա-

ռաջին պարտականութիւնն այն է, վոր նա, առանց մեկ որ ուեացնելու պէտք է ժամանակին վնարի պարտքը: Յե՛վ դրա համար ել պետք է փոխատվութիւն վերցնել միայն այն դեպքում, յեթե վստահութիւն կա, վոր ժամանակին փող կըլինի պարտքը վերադարձնելու համար: Յեթե ընկերութեան նշանակած ժամկետը չի համապատասխանում փող վերցնողի հարմարութիւններին, և ընկերութիւնը հնարավորութիւն չի ունենում փոխել ժամկետը, ավելի լավ է բոլորովին հրաժարվել փոխատվութիւնից, քան դառնալ անճշտապահ փոխառու, և թե իր վարկը գցել և թե փնաս տալ ընկերութեանը:

Ամեն անգամ, յերբ վորևէ նոր անդամ է ընդունվում ընկերութեան մեջ, ընկերութեան վարչութիւնը կամ վարչութիւնը խորհրդի հետ միասին վորոշում է, թե ինչքան փոխատվութիւն կարելի յետալ այդ անդամին, կամ ինչպես ասված է կանոնադրութեան մեջ, ինչքան վարկ (վստահութիւն) կարելի յետալ այդ անդամի համար: Որինակ, յերբ վորոշում են 35 ու. գումարի վարկ բանալ, դա նշանակում է, վոր այդ գումարից ավելի անդամը չի կարող փոխատվութիւն վերցնել ընկերութեանից:

Վորպեսզի վորոշեն, թե ինչքան վարկ կա-

ըելի յե բանալ անդամի՞ համար, վարչության
և խորհրդի անդամները, յեթե իրենք չեն ճա-
նաչում այդ անդամին, պետք է նրա հարեան-
ներից իմանան, թե ինչպիսի մարդ է նա, աշ-
խատասեր է արդյոք, ազնիվ ու բարեխիղճ է,
և հետո, ինչքան նա յեզ, կով և այլ տեսակի
կայք ունի: Քիչ չի պատահում, վոր կայքով
յեվ ունեցվածով աղբաս, բայց աշխատաւորու-
թյամբ հարուս գյուղացին ավելի մեծ վսա-
նություն է ունենում ընկերության մոտ, քան
ունեվոր գյուղացին, վորն անբարեխիղճ յեվ
անճշապահ է, կամ հորբեցող է: Այդ բոլորը
պէտք է լավ իմանան ընկերության վարչու-
թյունն ու խորհուրդը յեվ դրա համեմատ ել գործ
անեն:

Զբաւորները փողի ավելի մեծ կարիք ու-
նեն իրենց տնտեսությունը կառավարելու հա-
մար, իսկ ճարելը նրանց համար ավելի զգաւոր
է, քան ունեւորների համար, ուստի և նրանք
ավելի կարիք ունեն ընկերության ոգնության:

Բայց ընկերության անդամ բոլոր գյուղա-
ցիները պետք է լավ իմանան մի բան՝ վոր ըն-
կերությունը վոչ վոքի, նույնիսկ ամենաչափոր
գյուղացուն անվերադարձ նպաստներ չի կարող
սալ, յեվ անդամին տրված ամեն մի կոպեկը
պէտք է ժամանակին վերադարձվի:

Ընկերության անդամների ընդհանուր ժողովը պետք է վորոշի, թե ինչքան փոխատվություն պետք է, ամենաշատը, տրվի մի անդամին, թեկուզ այդ անդամն ավելի մեծ վստահություն ունենա ընկերության մոտ: Դա այն նպատակով է արված, վոր ընկերության համես գումարները չընկնեն մի ֆանի մարդու ձեռք, իսկ մյուսները գրկվեն դրանից:

Իհարկե, չի կարելի ընկերության մոտ յեղած փողը հավասար չափով բաժանել անդամների մեջ: Դա խելացի բան չի լինի և ահա թե ինչու: Ասենք, որինակ, ընկերության մոտ յեղած գումարները բաժանեցին, և ամեն մեկին հասավ 15 ռ.: Այդ 15 ռ. կարող է մեկի համար բավական լինել, յեթե նա, յենթադրենք, սերմացու յե գնում, իսկ մյուսին, վորը պետք է 70 ռ. կով գնի, չի բավականացնի, 55 ռ. կըսպակսի, և ստացած փողը գործի համար չի ծախսվի, և վերջն ել տալը շատ դժվար կըլինի: Իսկ խելացի կարգը այսպես պետք է լինի. ընկերության վարչությունը պետք է տա, իսկ ընկերության անդամը պետք է վերցնի միայն այնպիսի փոխատվություն, վորով իրոք հնարավոր կըլինի հոգալ այն անհետակա կարիքը, վորը հոգալու համար փող է վերցնում անդամ-գյուղացին: Վորպեսզի ավելի պարզ լինի, բերենք նույն

որինակը: Գյուղացին ուզում ե կով գնել: Կովն արժե 70 ռ.: Գյուղացին ունի միայն 30 ռ., այսինքն 40 ռ. պակասում ե: Նա դիմում ե տալիս ընկերությանը և 40 ռ. փոխատվություն ե խնդրում: Այդ դեպքում վոչ ընկերությունը պետք ե 40 ռ. պակաս տա, ե վոչ ել անդամը դրանից պակաս վերցնի, փորովհետե, ինչպես ասացինք, միևնույն ե, գյուղացին չի կարող այդ գումարով կով գնել, ե փողը իզուր կըծախսվի վոչ պետքական բաների վրա:

Ընկերությունը կարող ե փոխատվություն տալ ստացող անդամին նրա անձնական վստահությամբ, ստորագրություն վերցնելով նրանից, յեթե վարչությունը լավ ե ճանաչում նրան, իսկ յեթե չի ճանաչում փոխառուին, կարող ե վորևե վստահելի անձնավորության կամ հիմնարկության յերաշխսավորություն պահանջել, վոր փոխառուն ժամանակին կըվերադարձնի իր պարտքը: Վերջապես, վարչությունը կարող ե պայման գնել, վոր փող վերցնողն իր վստահելիությունը հաստատելու համար, ներկայացնի ընկերությանն, իբրև գրավ, վորևե առարկա կամ ասլրանք, վորն ընկերությունը կարող ե ծախել, յեթե փոխառուն ժամանակին չը վերադարձնի: Վերցրած գումարը:

Այն առարկաները կամ ապրանքը, վոր գրավ են գրվում (հաց, բամբակ, գինի և այլն), սովորաբար, հանձնվում են ընկերությանն ի պահ, բայց պատահում ել ե, վոր թողնում են փոխառուի մոտ, նկատի ունենալով, վոր նրան պետք են գալիս գրավ դրված իրերը: Իհարկե, փոխառուն իրավունք չունի այդ իրերը վոչ ծախել և վոչ ել տալ ուրիշին, մինչև վոր պարտքը լիովին չըվճարի, և բացի դրանից, նա պետք ե հոգ տանի, վոր այդ իրերը չըփչանան, չըկորչեն:

Անդամին փոխատվություն տալու ժամանակ վարչությունը հանում ե տոկոսները, հաշվելով մինչև փոխատվության ժամկետի վերջը կամ մինչև առաջին մասնակի վճարման ժամանակը, յեթե փոխատվությունը մաս-մաս վերադարձնելու պայմանով ե տրված փոխառուին: Տոկոսների չափը, այսինքն այն, թե տարին քանի կոպեկ պետք ե պահել ամեն մի ուրբուց, վորոշում ե անդամների ընդհանուր ժողովը:

Փոխառուն կարող ե վճարել իր ամբողջ պարտքը կամ նրա մի մասը մինչև ժամկետը լրանալը: Այդ դեպքում փոխառուին պեսք ե վերադարձնել վնարված տոկոսները գոնե մինչեվ ժամկետը մնացած լիվ ամիսների համար:

Յեթե փոխառուի հետ վորևե փորձանք ե պատահում, և նա չի կարողանում փոխատվու-

թյունը ժամանակին վերադարձնել, այդպիսի փոխառուն պէսք է մինչեւ ժամկէտը լրանալը դիմի ընկերության վարչությանը յեւ խնդրի ժամկէտը հետաձգելու մասին: Վարչությունը կը քննի գործի հանգամանքները, և յեթե այդպիսիները հարգելի ճանաչի, կարող է վորոշ ժամանակով հետաձգել փոխատվության ժամկէտը: Յեթե փոխատվությունը տրված է ուրիշ յերաշխապորությամբ, հարկավոր է նաև յերաշխապորի համաձայնությունը ժամկէտը հետաձգելու համար, կամ փոխառուն պետք է ուրիշ յերաշխապոր գտնի: Բայց պետք է լավ իմանալ, վոր ժամկէտի հետաձգումը լինում է միայն հազվագյուտ դեպքերում:

Այս դրության մեջ է ժամկէտը հետաձգելու հարցը: Իսկ ինչ վերաբերում է ժամկէտանց փոխատվություններին, այսինքն, յերբ փոխառուն, առանց մի խոսք ասելու վարչությանը, առանց նախորոք զգուշացնելու, փոխատվությունը ժամանակին չի վերադարձնում, ապա այդ յերեւույթը պէսք է հաժարել միանգամայն անթույլատրելի, յեւ պէսք է դրա դեմ կովել բոլոր ուժերով: Իսկ յեթե պատահի մի այդպիսի յերեւույթ, այդ դեպքում ընկերության վարչությունը պարտավոր է ձեռք առնել ամենամնացական միջոցները փոխատվությունը բռնագան-

ձեռն համար, վորովհետև այլապես շատերն
այդպես կըվարվեն, յեվ դրանից ընկերութիւնը
միայն կրֆայայվի, յեվ ինքը հնարավորութիւն
չի ունենա իր պարսքերը վնարելու: Վերջապես,
ինչ ընկերութեան անդամ է նա, վորը վոչ մի-
այն պարտքը ժամանակին չի վերադարձնում,
այլև նեղութիւնն չի քաշում մտնելու ընկերու-
թեան գրասենյակը և խորհրդակցելու վարչու-
թեան հետ պարտքը հետաձգելու մասին, յեթե
նրա հետ վորևէ փորձանք է պատահել: Այդպի-
սի անդամն իր ընկերներին ել շատ վատ դրու-
թեան մեջ կարող է դնել, ուստի և այդպիսինե-
րի հետ չպետք է շատ փափուկ վարվել:

Որենքը և կանոնադրութիւնը հնարավորու-
թիւն են տալիս ընկերութեան վարչութեանը
նման դեպքերում կարճ ժամանակում բռնա-
գանձել ժամկետանց փոխառութիւնները, և
վարչութիւնը պետք է այդ բանն անի:

4. Ընկերութիւնն իր անդամների հանձնարա-
ւորքամբ յեվ նրանց հաշվին կարող է նրանց
սնեստրքան համար անհրաժեշտ իրեր ձեռք բե-
րել, ինչպես յեվ վանառահանել (ծախել) նրանց
սնեստրքան արտադրանքը (մքերֆները)

Ամենքն ել գիտեն, վոր կարելի չէ շատ
բան առնել և շատ եժան ու լափն առնել, յե-

թե մեծ քանակությամբ են առնում, և ընդհակառակը, շատ ձեռնտու պայմաններով կարող են ծախել ապրանքդ, յեթե դարձյալ մեծ քանակությամբ են ծախում: Որինակ՝ սերմացուի, լծկանի, գործիքների կարիք ունեն շատ գյուղացիներ, և վոչ թե մեկը: Փոխանակ գյուղացիներն իրենք գնան իրենց հարկավոր իրերն առնելու, այն ել գուցե գործի յեռուն ժամանակը, ավելի լավ ե, վոր բոլորը միասին այդ գործը հանձնարարեն ընկերությանը, վորը կարող ե բոլորի համար ել ձեռք բերել այն ամենը, ինչ վոր նրանց հարկավոր ե: Հենց այն, վոր գյուղացիները մեկ-մեկ չեն գնա քաղաք և ծախսանի, դա արդեն եժանացնում ե նրանց ձեռնարկը: Ահա և այս գործը հանձնելով ընկերությանը, անդամները պետք ե վորոշ կանխավճար տան ընկերությանը, վորովհետև կարող ե պատահել, վոր ընկերությունը գնի անդամների ապսպրած իրերը, իսկ անդամները, պատվերը տալուց հետո, փոշմանեն և ել չընդունեն ընկերության ձեռք բերածը: Ուրեմն, ընկերությունը պետք ե փաստ անի, իսկ դա չի կարելի, վորովհետև ընկերության փաստ հենց անդամների փաստ ե: Անդամները պետք ե լավ մտածեն յել հետո պատվեր տան ընկերությանը,

յիվ պատկեր տալուց հետո ել նրանի պէտք է պատասխանատու լինեն բոլոր հաւելիւների համար:

Իհարկե, ընկերութեան վարչութեան մեջ պետք է հմուտ և փորձված մարդիկ լինեն և այնպիսի ապրանք ձեռք բերեն անդամների համար, վոր ապրանքը վատ չլինի և նրանք դժգոհ չըմնան: Վարչութիւնը պէտք է աշխատի թե լավ ապրանք առնել յիվ թե՛ եծան: Առհասարակ, այդ հարցում պետք է շատ զգուշ լինել, վորպէսզի անդամներն իզուր փնտա չըկրեն:

Ընկերութեան իրավունք չունի իր հաշիւին առևտուր անել, վորովհետև դա վտանգավոր է այն մարդկանց համար, վորոնք իրենց փողը վստահել են ընկերութեանը, այսինքն ավանդ տըված գյուղացիների համար: Չէ վոր մենք գիտենք, վոր առևտուր անողը կարող է փնտսվել, գլխտենք, թե վորքան փոփոխական են զները շուկայում: Իսկ ուրիշի փողով, ինարկե, չի կարելի վստահալոր գործով պարտաւել: Այն ժամանակ վոչ վոք իր փողը չի վստահի ընկերութեանը:

Ուրիշ բան է, յեթե ընկերութեանը հատկապէս այդ նպատակով վորոշ գումար է հաւաքել, կամ անդամներն այդ նպատակով վորոշ գումար են տվել ընկերութեանը, այդ դեպքում յերկյուղալի չե բոլորովին առևտուր անելը: Ան-

հաջողության դեպքում, շատ-շատ կարող է փողը կորչել, բայց դրա հետևանքով չեն տուժի այն հիմնարկություններն ու անձնավորությունները, փորոնք վատահել են իրենց փողն ընկերությանը:

Ընկերության բոլոր անդամները պետք է հսկեն, փոր իրենց ընկերություներն իր հաշվին առեվտուր հանի, մի բան, փոր շատ է պատահում: Վորովհետև փորձը ցույց է տալիս, փոր այդ սեսակի առեվտուրը մեծ մասամբ վնասով է վերջանում:

Ընկերության միջոցով ապրանք ծախելն ավելի հեշտ է: Աշնանը, յերբ գները ցածր են լինում, ընկերության կարիք ունեցող անդամները հացը, գինին և այլն հանձնում են ընկերությանը և դիմացը փոխատվություն է ստանում: Նա հանձնարարում են ընկերությանը ծախել իր մթերքն այն ժամանակ, յերբ գները կրբարձրանան: Յեվ յերբ ընկերությունը ծախում է իրեն հանձնված մթերքները, նա փոխատվության գումարը հանում է, իսկ մնացածը տալիս է ապրանք տված անդամին: Այդ տեսակի առևտուրը պետք է ասել, փոր մեծ ոգուս է տալիս ընկերության անդամներին:

Անդամների ապրանքը վաճառելիս (ծախելիս) ընկերությունը նմանապես իրավունք չունի

ողտվելու իր սեփական փողերից: Ապրանք ծախելն ել պետք է կատարվի նույն պայմաններով, ինչ վոր ապրանք առնելը: Առհասարակ պետք է հիշել, վոր ընկերությունը գործ է անում ուրիշի փողով, դրա համար ել նա պետք է զգուշ վարվի ուրիշի փողի հետ, այլապես վստահություն չի լինի դեպի ընկերությունը: Ընկերության կանոնադրությունն ախպես է կազմված, վոր ընկերությանը թույլ է տրվում միայն այնպիսի գործեր անել, վոր դրանից չտուժեն այն բոլոր մասնավոր մարդիկ և հիմնարկությունները, վորոնք իրենց փողը վստահել են ընկերությանը: Յեվ ընկերության բոլոր անդամները պետք է պահանջեն ընկերության վարչությունից, վոր նա ճշտությամբ հետևի կանոնադրությանը:

ԻՆՉՊԵՍ ՊԵՏՔ Ե ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ԿԱՌԱՎԱՐԵՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մենք բոլորս ասում ենք, վոր ընկերության գործը՝ միաբանված գյուղացիների, աշխնքն ընկերության անդամների գործն է, վոր անդամներն են ընկերության տերը, վոր ամեն մի անդամն ընկերության մի մասն է, վոր նա պետք է հետևի ընկերության գործերին, թույլ

չտա, վոր վարչությունը կանոնադրությամբ արգելված գործեր անի, սխալ ճանապարհով գնա:

Իսկ ինչպես անել, վոր ընկերության անդամներն, իրոք, կարողանան կառավարել ընկերությունը, կարողանան նրա տերը դառնալ:

Դրա համար ել սահմանված ե ընկերության անդամների ընդհանուր ժողով, վորին ամեն մի անդամ վոչ միայն կարող ե, այլև պետք ե մասնակցի: Ընկերության ամեն մի անդամ, ով ել նա լինի, ամեն հարց ել քննելիս, մի ձայն ունի ժողովում, վորտեղ ընկերության բոլոր կարևոր գործերն են քննության առնվում:

Հետևաբար այդ ընդհանուր ժողովի միջոցով ընկերության ամեն մի անդամ, մասնակցելով այդ ժողովին, կարող ե և պետք ե ուղղություն տա նրան, պետք ե այնտեղ ասի ու խոսի այն ամենի մասին, ինչ նա ոգտակար ե համարում ընկերության համար:

Դժբախտությունը հենց այն ե, վոր շատերը չեն հասկանում այդ բանը և ընդհանուր ժողովներին չեն գնում: Այդպիսիները միայն մի հոգս ունեն. թող ընկերությունը փոխառվություն տա նրանց, իսկ թե վորտեղից ե ընկերությունն այդ փողը ձարում, ինչպես ե վարչությունն այդ փողերը բաժանում անդամների մեջ, այդ բոլորը նրանց չի հետաքրքրում: Իսկ հենց վոր մի

փորձանք ե պատահում, հենց վոր ընկերությունը
փնաս ե ունենում, այդ ժամանակ բոլորը
վազում են ընդհանուր ժողով, աղմուկ են բար-
ձրացնում, դժգոհում և հայտարարում, վոր ի-
րենք վոչ մի մեղք չունեն այն բանի համար, վոր
ընկերությունը փնաս ե կրել, վոր վերջապես,
իրենք չեն ել իմացել, թե ինչ ե կատարվում
ընկերության մեջ: Իսկ նրանք վոչինչ չեն իմա-
ցել ընկերության գործերի մասին այն պատճա-
ռով, վոր յերբեք չեն յեղել ընդհանուր ժողով-
ներում:

Յեւ արգարացի կըլինեն նրանք, ովքեր կը
պատասխանեն. «Իսկ ի՞նչու եյիք մինչև հիմա
հեռու կանգնել, և չեյիք հետաքրքրվում ընկե-
րության գործերով: Ի՞նչու չեյիք գալիս ժողովի,
չեյիք մասնակցում վարչության և խորհրդի ըն-
տրություններին, չեյիք ընտրում վստահելի
մարդկանց, չեյիք հետաքրքրվում ընկերության
անելիքներով, նրա ծրագրներով և հիմա յեկել
ու դժգոհում եք: Մեղքը ձերն ե»:

Պատահել ե, վոր նման դեպքերից հետո,
անգամներն սկսել են կանոնավոր հաճախել ընդ-
հանուր ժողովները, մոտիկից հետաքրքրվել են
ընկերության գործերով և դրանից միայն լավ
արդյունք ե ստացվել:

Ուրեմն, վորպեսզի ընկերության գործերը

լավ դրության մեջ լինեն, վորպեսզի ընկերությունը փնաս չը կրի, պէսք է վոչ միայն ներկայինել ընդհանուր ժողովներին, այլ նույնիսկ պէսք է պահանջել, վոր այդպիսի ժողովները վորքան կարելի յէ շուտ-շուտ գումարվեն: Յեկ միայն հաշիվ պահանջելու համար չէ, վոր պէսք է ժողովի գնալ, այլ պէսք է մոտիկից ծանոթանալ բոլոր հարցերին:

ԻՆՉՊԻՍԻ ՀԱՐՅԵՐ Ե ՎՃՌՈՒՄ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Կանոնադրության մեջ մեկ-մեկ թված են այն բոլոր հարցերը, վոր պետք է լուծի ընդհանուր ժողովը, առանց վորի այդ հարցերը չի կարելի լուծել: Մենք այստեղ կը խոսենք ամենագլխավոր հարցերի մասին:

1. Վարչության, խորհրդի, վերսուզիչ հանձնաժողովի անդամների յեկ նրանց տեղակալներին ընտրությունը

Ընկերության անդամների ընդհանուր ժողովը, վոր գումարվում է ժամանակ առ ժամանակ, իհարկե, չի կարող ինքն ամբողջ ընթացիկ աշխատանքը կատարել: Դրա համար ընդհա-

նուր ժողովն իր միջից ընտրում ե մի քանի մարդ, սովորաբար յերեք հոգի, վորոնք միասին վարչություն են կազմում և գործում են ընդհանուր ժողովի լիազորությամբ։ Վարչության աշխատանքներին հսկելու և վորոշ հարցեր նրա հետ միասին վճռելու համար ընդհանուր ժողովն ընտրում ե նաև խորհուրդ։ Բացի դրանից ընտրվում ե վերստուգիչ հանձնաժողով, վորը քննում ե ընկերության գործերը։

Ընկերության յուրաքանչյուր անդամ պետք ե առանձին ուսադրությամբ վերաբերվի դեպի վարչության յեվ խորհրդի անդամների ընտրությունը, վորովհետև ընկերության գործերի անմիջական ղեկավարությունը հանձնվում ե նրանց։ Ճիշտ ե, վարչության գործերին հսկում ե խորհուրդը և, վերջապես, ընդհանուր ժողովն ել ե հետևում նրա գործերին, բայց և այնպես պետք ե միշտ հիշել, վոր վարչության համար հաջող կազմ ընտրելը մեծ նշանակություն ունի ընկերության գործունեյության համար, վոր բարեխիղճ յեվ փորձված վարչությունը մեծ ոգուտկը սա ընկերության անդամներին, կը ծաղկեցնի ընկերությունը, իսկ, ընդհակառակը, յեթե անբարեխիղճ մարդիկ ընտրվեն վարչության մեջ, ընկերության գործերը լավ դրության մեջ չեն լինի, ընկերությունը փասաներ կը կրի, կըթու-

լանա, և վերջը կը տուժեն ընկերության ան-
դամները: Նշանակում ե, ընկերության բոլոր
անդամներն ել հավասար չափով շահագրգռված
են, վոր վարչության մեջ ընտրվեն հարմար
մարդիկ: Իսկ ընտրությունը վերջանալուց հետո,
յեթե մեկը դժգոհ ե ընտրված վարչությունից,
և յեթե նա բողոքի, ապա նրա բողոքը վոչ վոք
չի լսի և անհետևանք կը մնա: Վորովհետև նման
բողոքներին շատ արդարացի կերպով կը պա-
տասխանեն. «իզուր ես դժգոհում, չե՞ վոր ին-
քըդ ես վարչություն ընտրել, վոչ վոք քեզ չի
հրամայել, թե ընտրիր սրան, և վոչ՝ նրան»: Նշանակում ե, պետք ե ժամանակին լավ մտա-
ծել, թե ում պետք ե ընտրել, և այդ մասին
համաձայնության գալ մյուս անդամների հետ և
ընդհանուր համաձայնությամբ հարմար թեկնա-
ծուներ առաջարկել ընտրելու համար: Պետք ե
լավ հիշել այս առածը. «յոթ չափիր, մեկ կտրիր»:

Հիմա ել խոսենք վարչության անդամների
թեկնածուների մասին: Սովորաբար, թեկնածու-
ների ընտրությանը լուրջ չեն վերաբերվում, մա-
տերի արանքով են նայում: Դա սխալ ե, վորով-
հետև չպետք ե մոռանալ, վոր քեկնածուի ա-
մեն ժամանակ կարող ե փոխարինել անդամին,
իսկ այդ նշանակում ե, վոր նա ել պետք ե ու-
նենա այն բարեմասնություններ, վայելի այն

վստահութիւնը, ինչ վարչության անդամները:
Ինչ վերաբերում է խորհրդի անդամներին,
դրանց պետք է այն ձևով ընտրել, վոր ամեն
մի շրջան, վորտեղ տարածվում է ընկերության
գործունեութիւնը, իր ներկայացուցիչն ունե-
նա խորհրդի կազմի մեջ, և իհարկե, այդ դեպ-
քում ել պետք է ընտրել միայն այնպիսի մարդ-
կանց, վորոնք քջանում լավ համբավ ունեն:

Վարչության անդամներ ընտրելիս չպետք
է մոռանալ, վոր գյուղացիներն իրենց փողը կը
վստահեն ընկերությանն այն դեպքում միայն,
յեթէ վարչության մեջ լինեն ծանոթ մարդիկ,
և յեթէ այդ մարդիկ շրջանում վստահութիւն
և բարի անուն ունեն:

ՆԱԽԱՀԱՇԻՎ ՀԱՍՏԱՏԵԼԸ, ՅԵՎ ՎԱՐՁՈՒԹՅԱՆ, ԽՈՐ- ՀՐԴԻ ՅԵՎ ՎԵՐՍՏՈՒԳԻԶ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՆ- ԴՎԱՆԵՐԻՆ ՎԱՐՁԱՏՐԵԼԸ

Ծախսերի նախահաշիվը մի ծրագիր է, թե
ընկերութիւնը մոտավորապես ինչքան և ինչ-
պիսի ծախսեր է ունենալու իր աշխատանքները
կատարելու համար: Չե՞ վոր հազար ու մի կո-
րիք է ունենում ընկերութիւնն իր գրասենյա-
կը, իր դործերը կատարելու համար: Ընկե-

ըության գրասենյակին թուղթ, հաշվապահական
գրքեր, գրիչ, մատիտ և այլ պիտույքներ են
հարկավոր: Փող ե հարկավոր գրասենյակի շեն-
քի վարձը տալու, վառելիքի, լուսավորության
համար: Հարկավոր ե վարձատրել վարչության
և յերբեմն խորհրդի անդամներին, հաշվապահին և
մյուս ծառայողներին: Ընդհանուր ժողովը պետք
ե վորոշի, թե ինչքան ծախս կը լինի այդ բո-
լորի համար, մեկ տարվա ընթացքում: Այդ
հարցին պետք ե զգուշությամբ մոտենալ, այն-
պես, վոր հանկարծ չը դուրս գա, վոր ընկերու-
թյան ծախսն ավելի շատ ե, քան նրա յեկա-
մուտը, վորովհետև այդպիսով վերջը փասս կը
ստացվի: Իսկ ընկերությունը պե՛տ ե անպատ-
ճառ աշխատի առանց վնասի: Վորպեսզի փասս
չըլինի, պետք ե մեկ-մեկ հաշվել, թե մոտավո-
րապես ինչքան յեկամուտ կունենա ընկերու-
թյունը, հետո ել, ինչքան նա պետք ե տոկոս
վճարի իր պարտքերի դիմաց, և վերջն ինչքան
ազատ յեկամուտ կըմնա: Յե՛վ ինչքան ազատ յե-
կամուտ մնա, այնքան ել, և վո՛չ ավելի, պետք
ե թույլ տալ, վոր ընկերությունը ծախսի: Չը
մոռանանք նաև այն, վոր մաքուր յեկամուտի
մի մասն ել պետք ե հետ դրվի վորպես պա-
հեստի գումար:

Սկզբում քիչ յեկամուտ կը լինի, և դրա հա-

մար եւ ծախսերի նախահաշիվը փոքր կըլինի։ Սկզբում աշխատանք քիչ կըլինի և վարչութիւնը կը համարուի շաբաթը մեկ-յերկու անգամ, ուստի և նրա անդամները կարող են 1-2 ամիս աշխատել ընդհանուր գործի համար, յետեւ լուրջ ձեռնարկ, գոնե փոքրիկ վարձատրությամբ։ Հետո կարելի յետեւ ռոճիկ նշանակել վարչութիւն մեկ անգամի համար, վորը միշտ աշխատելու յետեւ կերութիւն գրասենյակում, իսկ աշխատեալ, յետեւ ընկերութիւնը մեծանա, գործերը շատանան, և ընկերութիւն յետեւում եւ ավելանա, կարելի յետեւ ընդհանուր ժողով գումարել և վարչութիւնը բոլոր աշխատող անդամների համար իսկական վարձատրութիւն նշանակել, նրանց հանձն առած պարտականութիւնների, նրանց կատարած աշխատանքի համեմատ։

Ուրիշ եւ, որինակ, վարձու հաշվապահը, յետեւ վարչութիւն անդամներից վոչ մեկը չի կարողանում նրա գործը վարել։ Ասված եւ, վոր «փողը հաշիվ եւ սիրում», և դրա համար եւ հենց սկզբից պետք ե հաշվապահութիւնը լավ հիմքերի վրա դնել, աշխատել, վոր հաշիվները չը խառնվեն. իսկ դրա համար խելքը գլխին մարդ ե հարկավոր։ Պետք ե նրանից պահանջել, վոր նա գործերը կանոնավոր վարի, բայց և պետք ե նրան լավ վարձատրել դրա համար։

ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՔՆՆԵԼԸ ՅԵՎ ՀԱՍՏԱՏԵԼԸ

Ամեն տարի վարչությունը պետք է հաշիվ տա ընդհանուր ժողովին անցած տարվա գործերի մասին: Ընկերության ամեն մի անդամ պետք է ուշադրությամբ վերաբերվի դեպի այդ հարցը, և յեթե վորևեք բան նրա համար անհասկանալի լինի, պետք է խնդրի, վոր հասկանալի խոսքերով նրան բացատրեն այդ: Պետք է նախ լսել, թե ինչ կասի խորհուրդը հաշվետվության մասին, վոր նա մինչ այդ հաստատում է: Բացի դրանից, ընդհանուր ժողովում կարդում են նաև վերստուգման արձանագրությունը: Յեթե հաշվետվությունը վոչ մի կասկած առաջ չի բերում, պետք է հաստատել այն: Իսկ յեթե կասկածներ կան հաշվետվության այս կամ այն մասի ճշտության վերաբերյալ, պետք է կասկածելի կետերը հանձնել վերստուգիչ հանձնաժողովին, վոր նա նորից նայի այդ մասը, և սլարգելուց հետո միայն պետք է նորից քննության առնել և հաստատել:

Համաձայն ընկերության կանոնադրության, ընդհանուր ժողովը գումարում է վարչությունը, խորհուրդը կամ վերստուգիչ հանձնաժողովը հարկ յեղած դեպքերում, բայց ամենաքիչը

տարին մեկ անգամ: Բայց յեթե ընկերության անդամները պահանջեն, վարչությունը դարձյալ պետք է ընդհանուր ժողով գումարի: Դրա համար հարկավոր է, վոր ընկերության անդամների գոնե տասներորդ մասը (որինակ, յեթե անդամների թիվը 500 է, պետք է հետևաբար 50 ստորագրություն լինի) մի ընդհանուր գիմում առ վարչությանը և պահանջի, վոր ընդհանուր ժողով գումարվի:

Ընդհանուր ժողովը կայացած յեւ որինական է համարվում, յեթե ժողովում ներկա յեն զսնվում վոյ պակաս, քան կանոնադրությամբ նախատեսված թվով անդամներ (սովորաբար անդամների ընդհանուր թվի կեսը): Իսկ յեթե այդ թվով անդամներ ներկա չեն լինում, այդ դեպքում ժողովը հետաձգվում է և հրավիրվում է յերկրորդ ժողով, վորը կայացած յեւ որինական է համարվում անկախ ներկաների թվից:

Այսպիսով, կարող է պատահել, վոր ընկերության յուրաքանչյուր անդամի համար շատ կարևոր հարցերը վճովեն մի խումբ մարդկանց կողմից, վորոնք կարող են և չիմանալ անգամ, թե հարցի վորպիսի լուծումն ավելի ձեռնտու յե անդամների մեծամասնության համար: Յեւ վորպեսզի նման բան տեղի չունենա, հարկավոր է,

վոր բոլոր անդամներն էլ ներկա լինեն ընդհանուր ժողովներին:

Յեթե ընկերության անդամների թիվը շատ մեծ է, այդ դեպքում կանոնադրությունը թույլ է տալիս անդամների ընդհանուր ժողովը փոխաքինել լիազորների ժողովով: Դա նշանակում է, վոր մոտավորապես ամեն մի 10 անդամի կողմից ընտրվում է մեկ լիազոր և ընդհանուր ժողովին մասնակցում են միայն լիազորները: Բայց, իհարկե ավելի լավ է, վոր ամեն մի անդամ ինքը տնորինի իր ընկերության գործերը:

Ընդհանուր ժողովը կառավարելու համար անդամներն իրենց միջից ժողովի նախագահ են ընտրում, վորն անկողմնապահության համար, չը պետք է լինի վոչ վարչության, վոչ խորհրդի, յեվ վոչ էլ վերսուզիչ հանձնաժողովի անդամներից: Ժողովի նախագահ պետք է ընտրել փորձված, բոլորի կողմից հարգված մարդկանցից, վորովհետև ժողովի ընթացքում բոլորը պետք է յենթարկվեն նախագահին:

Ընդհանուր ժողովում ներկա գտնվող ամեն մի անդամ, յեթե համաձայն չե մեծամասնության՝ այս կամ այն վորոշմանը, կարող է իր համաձայն չը լինելու մասին հայտարարություն անել և միաժամանակ պահանջել, վոր նրա ա-

ռանձին կարծիքը գրվի ընդհանուր ժողովներէ
արձանագրություններէ գրքում:

Վ Ա Ր Զ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Մենք արդեն ասացինք, վոր վարչությունը
վարում ե ընկերության ընթացիկ, ամենորյա
գործերը: Ընդհանուր ժողովը, ընկերության
տերը, վարչությունը րնտրելով, իրավունք ե տա-
լիս նրան ընկերության անունից կատարել այն
ամենը, ինչ թույլատրվում ե կանոնադրությամբ:
Ուստի ե ամեն մարդ, վորը գործ ունի ընկե-
րության հետ, լինի նա անդամ, թե կողմնակի
անձնավորություն, պետք ե դիմի վարչությանը,
վորը կառավարում ե ընկերության բոլոր գոր-
ծերը:

Վարչությունը բաղկացած ե լինում ամե-
նաքիչը յերեք անդամից, վորոնք գործում են
միասին, իրար հետ խորհրդակցելով:

Զի կարելի թույլ տալ, վոր վարչության
անդամներից մեկը լինի գործերի տերն ու տնո-
րենը, իսկ մյուսները, հենց այնպես, շնորհի հա-
մար ուսեն այնտեղ: Դրանից շատ մեղքեր կա-
րող են պատահել: Բացի դրանից, առհասարակ
յերկու-յերեք հոգին ավելի խելացի, ավելի լավ

կը կառավարեն, քան մեկ մարդը: Չպետք է մոռանալ, վրը վարչության նախագահն իշխանավոր չէ, այլ վարչության անդամների ավագ ընկերը, վորն առանց մյուսների չպետք է տընորին ընկերության գործերը:

Իրենց գործունեյության մասին վարչության անդամները հաշիվ են տալիս ընդհանուր ժողովին և պատասխանատու յեն նրա առաջ:

Վարչության անդամներին մեծ իրավունքներ են տրվում, բայց նրանցից շատ ել պահանջվում է: Յեթե նրանք չը կատարեն իրենց պարտականությունները, և դրանից ընկերությունը փաստեր կըրի, այդ դեպքում վարչության անդամները միասին պատասխանատու յեն ընկերության փաստերի համար:

Ընկերության ամեն մի անդամն առանձին չի կարող առանց ընդհանուր ժողովի, վորեւցուցմունք տալ ընկերության վարչությանը, միջամտել նրա գործերին, խանգարել նրան, բայց նա ևս կարող է, ինչպես և կողմնակի մարդիկ, վարչության դեմ բողոքել ընկերության խորհրդին, իսկ խորհրդի վորոշումների դեմ բողոքել ընդհանուր ժողովին, վորից արդեն կախված է հարցի վերջնական լուծումը:

Ընկերութեան մեջ խորհուրդ է ընտրվում նրա համար, վոր հսկողութիւն լինի վարչութեան վրա, վորպեսզի վարչութիւնը որենքի և կանոնադրութեան հակառակ բան չանի, վոր նա ճշտութեամբ կատարի ընդհանուր ժողովի վորոշումները, վոր նա պաշտպանի ընկերութեան անդամների շահերը: Այն դեպքում, յետե խորհուրդը պարզի, վոր վարչութեան վորեւէ անդամըն որենքին հակառակ բան է արել, ի չարն է գործ դրել իր իրավունքները, զեղծում է գործել, կարող է հեռացնել վարչութեան այդ անդամին և ընդհանուր ժողով հրավիրել:

Բացի դրանից, խորհուրդը վարչութեան հետ միասին վորոշ գործեր է կարգադրում, որինակ, վորոշում են, թե ինչքան վարկ կարելի յե բանալ այս կամ այն անդամի համար: Ինչպես ասացինք, խորհրդի կազմի մեջ, սովորաբար, ընտրվում են բոլոր օրջաններից, այնպես, վոր խորհրդի անդամներից մեկն ու մեկն անպատճառ ճանաչում է այս կամ այն անդամին:

Խորհուրդն ոգտակար է մեկ ել նրա համար, վոր նա ընդհանուր ժողովի աչքն է, հետևում է վարչութեան բոլոր գործերին, ծանոթանում է նրանց հետ և ընդհանուր ժողո-

վում իր կարծիքն ե հայտնում վարչության
գործունեյության մասին:

ԻՆՉՊԵՍ ԵՆ ՔՆՆՎՈՒՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Վարչության գործերը քննում ե վերստու-
գիչ հանձնաժողովը, վորը տարին մի քանի ան-
գամ, իսկ յերբեմն ամեն ամիս ստուգում ե ըն-
կերության գրքերը, փողերը, ստացականները ե
մյուս արժեքավոր թղթերն ու իրերը: Պատա-
հում ե, վոր այդպիսի վերստուգություն կա-
տարվում ե և հանկարծակի: Տարեվերջին վեր-
ստուգիչ հանձնաժողովը վարչության հաշվե-
տվությունը համեմատում ե գրքերի հետ, վոր-
պեսզի պարզի, համապատասխանում ե արդյոք
հաշվետվությունը յեղած փաստաթղթերին, թե՞
վոչ, վորից հետո միայն հաշվետվությունը ներ-
կայացվում ե խորհրդին և ընդհանուր ժողովին ի
հաստատություն: Բացի դրանից, ընկերության
գործերը քննվում են նաև գյուղբանկի տեսուչ-
ների կողմից, վորոնք ամենաքիչը տարին յերկու
անգամ տեղն ու տեղը քննում են վարչության
գործերը: Ընկերության գործերը նաև քննվում
են Հայգյուղկոոպի և Ֆինժողկոմատի ներկայա-
ցուցիչների կողմից, հարկ յեղած դեպքերում
կատարված քննության մասին արձանագրու-

թյուն ե կազմվում, վորը և կարդացվում ե ընկերության անդամների ընդհանուր ժողովում: Ժողովը պետք ե քննի և վորոշի այն հարցը, թե ինչպես պետք ե անել, վոր հետագայում ընկերությունն ազատվի յեղած թերություններից:

Շ Ա Շ Յ Ե Վ Վ Ն Ա Ս

Տարին վերջանալուց հետո վարչությունը պետք ե հաշվի ընկերության բոլոր յեկամուտները և ծախքերը, վոր յեղել են մի տարվա ընթացքում: Յեթե պարզվի, վոր յեկամուտներն ավելի յեն, քան ծախքերը, նշանակում ե, վոր ընկերությունը մաքուր շահ (վաստակ) ե ունեցել, իսկ, ընդհակառակը, յեթե պարզվի, վոր ծախսն ավելի յե յեկամուտից, նշանակում ե, վոր ընկերությունը մնաս ե արել:

Մաքուր շահը պետք ե բաժանել այնպես, ինչպես ասված ե կանոնադրության մեջ, այսինքն՝ մի մասը պետք ե թողնել վորպես հիմնական գրամագլխի, մի մասը հատկացնել պահեստի գրամագլխի համար, իսկ մնացածը, ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ կարող ե գործադրվել կրթական և զանազան այլ հանրագուտ գործերի համար:

Վնաս լինելու դեպքում, փաստը ծածկվում
է ընկերության համապատասխան հատուկ գու-
մարներից, կամ, ինչպես ասում են, հատուկ դը-
րամագլուխներից: Այն դեպքում, յեթե հատուկ
գումարները չեն բավականացնում, փաստը ծած-
կվում է մյուս տարվա շահից: Իսկ յեթե այս
ճանապարհով ել փաստը չի ծածկվում, ընդհա-
նուր ժողովի վորոշմամբ փաստը բաժանվում է
անդամների մեջ, իբրև լրացուցիչ պատասխանա-
տվություն:

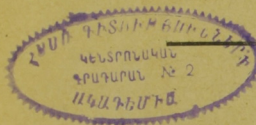
Իհարկե, լավ է, յեթե ընկերությունն աշ-
խատում է առանց փաստի և նույնիսկ վորոշ
շահ է ստանում, վոր հնարավորություն կըտա
նրան գործը զարգացնելու և ամբասպնդելու: Այդ
բանին պետք է ձգտել, բայց դա բոլորովին չի
նշանակում, վոր ամեն ինչ լավ է միայն այն
դեպքում, յեթե շահ ունի ընկերությունը և,
ընդհակառակը, ամեն ինչ վատ է, յեթե փաս-
կա մեջտեղում:

Մեծ շահի յետևից ընկնելով կարելի յե
հասնեք և այնտեղ, վոր անդամներն ստիպված
կըլինեն նաև մեծ տոկոսներ վճարել փոխառ-
վությունների համար: Դա, իհարկե, լավ չէ,
վորովհետև ընկերությունն նպատակը բոլորովին
այն չէ, վոր շատ ոգուտ ունենա, մեծ շահ ըս-
տանա, արյ Նրա նպատակն այն է, վոր նա առանց

փնասի կարողանա եժան վարկ տալ իր անդամ-
ներին:

Միանգամայն պարզ ե, վոր վոչ վոք չի
ցանկանա, վոր ընկերությունը փնաս կրի, բայց
յեթե այդպիսի բան պատահի, մանավանդ նո-
րակազմ ընկերության մեջ, անդամները չպետք
ե հուսահատվեն և չպետք ե կորցնեն իրենց հա-
վատը դեպի իրենց սկսած գործը: Հարկավոր ե
միայն քննել և պարզել, թե ինչից առաջ յեկավ
փնասը, և հետո խելացի միջոցներ ձեռք առնել
կատարված սխալն ուղղելու, փնասը ծածկելու
համար, և միաժամանակ այնպես անել, վոր այդ
սխալը հետո չկրկնվի, և հետո ամեն մեկն առան-
ձին և բոլորը միասին համերաշխությամբ շա-
րունակեն իրենց աշխատանքն ընդհանուր գոր-
ծի համար:

Ամեն մի գյուղացի պետք ե գնահատի
վարկային ընկերությունը, հասկանա նրա ոգու-
տը, գիտակցի, վոր առանց այդ ընկերության
նրա գործը հաջող չի լինի, նրա տնտեսությու-
նը չի զարգանա:

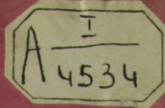

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0039660

[104]

ԳԻՆԸ 15 ԿՈՊ.